

YILLARA YAYGIN İNŞAAT İHALE VE ONARIM HAKEDİŞ BEDELLERİ HESABI

YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞ BEDELLERİ HESABI

İnşaat işinin devamı süresince zaman, zaman hazırlanan hakediş raporlarına istinaden, işveren kuruluşun müteahhide ödediği paraların kaydolunduğu hesaptır. “Yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri” ile ilgili olarak düzenlenen ve işveren tarafından onaylanan hakediş bedelleri bu hesaplara alacak olarak yazılır. İşin geçici kabulü yapıldığında, bu hesaplardaki hakediş bedelleri ilgili satış hesaplarının alacağı karşılığında bu hesaplara borç kaydedilir

. 350-358 Hesap grubu, sadece yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ilişkin hakediş bedellerinin kaydedildiği hesaptır.

Hesabın İşleyişi

1) Yıl içinde Başlanıp, Aynı Yıl İçinde Biten İnşaatlar

Yıl içinde başlayıp, aynı yıl içinde biten inşaatların hakedişlerinin, “600 YURTIÇİ SATIŞLAR” hesabına kaydedilmesi, bunun da duruma göre her inşaat için ayrı alt hesaplarda izlenmesi gerekir.

2) Yıllara Yaygın İnşaat İşinin Birden Fazla Olması

Yıllara yaygın inşaat işlerinin birden fazla olduğu durumlarda, her inşaatla ilgili olarak alınan hakedişler 170-178 hesaplara paralel olarak düzenlenen “350 (A) İnşaatı Hakedişleri”, “351 (B) İnşaatı Hakedişleri” gibi ayrı hesaplarda izlenir. Bu uygulama 16.12.1993 Tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2 sıra No’lu “Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği” ile getirilmiştir.

Ancak, 9’dan fazla inşaat işinin olduğu durumlarda, her proje yardımcı defter düzeyinde izlenebilecektir. Bu durumda her bir proje için tutulacak yardımcı defterler defteri kebir

hükmündedir.

Aslında burada yapılacak en anlamlı uygulama 350 no'lu hesabın altında; 350.01, 350.02, 350.03... 350.15,...350.42...gibi alt hesaplar açmak şeklinde olmalıydı. Ancak, Gelir Vergisi Kanunu'nun 42. maddesinin ikinci fıkrasında " Her inşaat işinin hasılat ve giderlerinin ayrı bir defterde veya tutulmakta olan defterlerin ayrı sayfalarında gösterileceği" yönündeki hüküm, 350-358 aralığında ayrı hesaplar açılmasını zorunlu kılmıştır.

3- İşin Bitiminde Yapılacak İşler

Daha öncede belirtildiği gibi, yıllara yaygın inşaat ve onarma işlerinde, işin devamı süresince, o işle ilgili olarak kar/zarar beyan edilmemekte, ancak işin bitim tarihi itibarıyla kar/zarar belirlenebilmektedir.

İşin bitim tarihi ise, geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan işlerde, geçici kabulün yapıldığı, bunun dışındaki işlerde de, işin fiilen tamamlandığı ya da bırakıldığı tarih, işin bitim tarihidir.

İşin bitim tarihinde (ki bu genellikle geçici kabulün yapıldığı tarihtir), "350 İNŞAATI HAKEDİŞ BEDELLERİ" hesabı, "600 YURT İÇİ SATIŞLAR" hesabına devredilerek kapatılır.

Biten inşaatla ilgili, maliyet unsuru olan harcamalar ise, "170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT MALİYETİ" hesabından (İnşaat birden fazla ise 171, 172... hesaplardan) geçici kabulü yapılan inşaatın maliyeti." 622 SATILAN HİZMET MALİYETİ" hesabına devredilir

MALZEME GİDERLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE STOKLAR HESABI

Kullanıldıkları anda, inşaatla ilgili bir maliyet gideri haline dönüşen inşaat malzemelerinin muhasebeleştirilmesinde, farklı işlemler yapılması söz konusudur. Bunun yanı sıra, inşaat işleri ve malzeme hareketleri, muhasebenin en önemli hesaplarından biri olan stoklar (ambar) hesabının sağlıklı biçimde tutulmasını gerektirmektedir.

İnşaat malzemelerinin alımında ve kullanımında yapılacak yevmiye kayıtları, çeşitli durumlara göre, aşağıda açıklanmıştır.

a- Malzeme Giderlerinin Doğrudan İnşaat Maliyetine Kaydedilmesi

Müteahhidin yalnız bir inşaatının bulunması ya da malzemenin kullanılacağı inşaatın belli olması durumunda, satın alınan inşaat malzemesi, doğrudan o inşaatın maliyetine kaydedilebilir.

Ancak, satın alınan inşaat malzemesinin, doğrudan inşaat maliyetine kaydedilebilmesi için;

- Gelen malzemelerin kısa zamanda kullanılacağıının planlanmış olması ara ya da dönem sonu finansal tabloların düzenleme tarihinde, kullanılmamış malzemenin bulunmayacağıının tahmin edilmesi,

- Şantiye alanında koltuk ambarı ya da şantiye ambarı bulunmaması, bu ambarlar bulunsa dahi, muhasebe uygulamasında bu ambarlar için ayrı bir hesap açılmamış olması, gerekmektedir.

Ara ya da dönem sonu finansal tabloların düzenlenmesi sırasında, malzemelerin tamamının inşaatla kullanılmadığının fark edilmesi durumunda, bu malzemelerin inşaat maliyetlerinden çıkartılarak aktifleştirilmesi gerekir. Aksi takdirde inşaat maliyeti gerçeğin üzerinde gözükür.

b- Malzeme Giderlerinin Stoklar Hesabından Geçirilerek İnşaat Maliyetine Kaydedilmesi

Bu uygulama biçimine göre de, satın alınan inşaat malzemeleri önce “Stoklar (ambar)” ile ilgili “İlk Madde ve Malzemeler”, daha sonra da teslim edildikçe ilgili “inşaat hesabı”nın maliyetine kaydedilir.

Tekdüzen hesap planında 150 ve 740 hesaplarla ilgili olarak yapılan açıklamalar gözden geçirildiğinde, malzeme alındığında, öncelikle 150 no.lu hesaba daha sonra malzeme sarf edildiğinde 740 hesaba kaydedilmesinin uygun olacağı göze çarpmaktadır.

İŞÇİLİK GİDERLERİ

a- Genel Açıklama

İnşaatta çalışan işçilerin ücretleri “İşçi Ücret ve Giderleri” adı altında ayrı bir hesapta toplanmaktadır. Gerek Sosyal Sigortalar Mevzuatı, gerekse vergi mevzuatı yönünden, işçi ücretlerinin ayrı bir hesapta izlenmesinde yarar vardır. Ayrıca, inşaat firması, işçi ücretlerini ayrı bir hesapta izlemekle, işçilik giderlerinin tutarını ve diğer inşaat giderleri arasındaki payını diledikleri an öğrenebilirler.

İşçilik Giderleri “740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ” hesabının alt hesaplarından birini oluşturur ve bu hesaba; çıplak ücret, SSK primi, işveren hissesi, ikramiyeler, ihbar tazminatı, kıdem tazminatı vb. ödemeler kaydedilir.

İnşaat işlerinde, ayrı bir “İşçilik Giderleri” alt hesabının açılmasının vergi mevzuatı yönünden birinci yararı, işçilere yapılan ödemelerin ve bunlardan yapılan kesintilerin (Gelir Vergisi, Damga Vergisi, Sosyal Sigortalar Primi işçi hissesinin vs.) kolayca izlenmesine olanak sağlamasıdır.

İşçilik hesabı borçlandırıldığında, karşılığında ödemeyele ilgili olarak “kasa hesabı”, yapılan kesintilerle ilgili olarak da “360 Ödenecek Vergi ve Fonlar” ile “361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri” hesapları alacaklandırılır.

İnşaatta çalışan işçilerin ücretleri, maliyetlere doğrudan yüklenebilen giderlerdendir. Ancak merkez büroda çalışan müdür, muhasebeci, sekreter vb. kişilerin ücretleri, birden fazla inşaat işinin olduğu ya da inşaat işi ile diğer işlerin bir arada yapıldığı durumlarda, ortak genel gider niteliğinde olup, doğrudan doğruya, herhangi bir inşaatın maliyetlerine yüklenemez. Bu tür giderler her işle ilgili olarak alınan istihkakların, toplam istihkaka olan oranına göre, ilgili inşaatlara dağıtılır. İnşaat dışındaki işlerin de söz konusu olduğu durumlarda, diğer işlerin satış hasılatları hesaplamada alınan istihkaklar gibi göz önüne alınır.